

Tonka Maleković
NadGradnja

U izložima galerije postavljena je serija fotografija snimljenih za kolektivnog performansa na krovu nebodera u susjedstvu. Radi se participativnom radu Tonke Maleković s korisnicima knjižnice, *foto-sessionu* na krovu na koji je svaki sudionik projekta iz knjižnice donio knjigu koja za njega ima ili je u nekom životnom razdoblju imala osobiti značaj.

Situacija od koje kreće Tonka Maleković je knjižnica kao važan osobni, društveni i simbolički toponim. Ona je mjesto intelektualnog rasta, križište osobnih i zajedničkih duhovnih silnica i mjesto društvenog okupljanja - fizičkog susretanja stanovnika kvarta. Knjižnice predstavljaju zone zaustavljanja, usporavanja i osobnih ritmova.

Značajne uloge u obrazovanju pojedinca, one markiraju društvenu strukturu u cjelini, a svaki pojedinac sudionik je u izgrađivanju zajednice u kojoj participira – ulice, kvarta, grada.

U radu „nadGradnja“ korisnici knjižnice pozvani su da s knjigom koju odaberu sudjeluju u *foto-sessionu* na krovu zgrade u neposrednoj blizini knjižnice.

Penjanje na krov povlaštena je situacija. Krovovi zgrada i krovne terase, naime, često su nedostupna mjesta pod kontrolom povlaštenih stanara. Najčešće su to vlasnici stanova na posljednjem katu ili upravitelji zgrada koji proizvode njihove nove funkcije: privatna mjesta za sunčanje ili sušenje rublja, odlagališta stvari, antenske zone.... Tako se krov u svom značenju oblikuje između privatnog i javnog, skrivenog i otkrivenog, zaštićenog i opasnog. U „nadGradnji“ to je izmještanje iz zajedničke javne zone knjižnice, u poluprivatnu situaciju u kojoj svatko kao obilježje fragmenta vlastite osobnosti donosi knjigu. Izmjena gradskog nivoa i perspektive, otkrivanje nedokučivog pogleda, obuhvaćanje grada okom, stara praksa čitanja u sasvim novom okruženju, nosi za sobom začudnost, uzbuđenje, izvjesnu količinu avanturizma i emotivni pomak ka optimizmu.

„Ovim projektom“ kaže Tonka Maleković „korisnici knjižnice su pozvani da kroz fizičku, kolektivnu situaciju, svojim tijelima i odabranim knjigama, u prostornoj scenografiji ilustriraju pojmove osobnog rasta i razvoja.“ Osobno iskustvo sudionika u procesu insceniranja i fotografiranja transponira se u simbolički prikaz. „Sinegrijom prikazanih elemenata“, kaže umjetnica, „finalni produkt – fotografija, simbolički govori o gradu, zajednici, o pojedincu, o rastu i razvoju, o utjecajima, posljedicama, ali i o aktivnom potencijalu čitatelja/činitelja.“

Izložene fotografije začudnih inscenacija vraćene u zonu svakodnevnih prolazaka, grupni i pojedinačni portreti, grad gledan iz promijenjene perspektive višestruko je pretapanje poznatog i nepoznatog, Sudionici akcije istovremeno su i posjetitelji izložbe / korisnici knjižnice. Njihova je prisutnost dvostruko artikulirana. I drugi će ih prepoznati kao svoje susjede ili ljude s kojima se susreću na ulici, u knjižnici, u trgovini, na tramvajskoj stanici, otvarajući u simboličkom sloju umjetničkog djela prostore za identifikaciju.

Irena Bekić